

Somogyi Károlyné felvetele

A száraz, hosszú őszt nemcsak a hajrában levő vállalatok sietnek kihasználni, de a legkisebbek is. A hűvösödő parkban a nem naptári őszt utolsó napfényes délutánján nagy sétákat tesznek az Arany János utcai óvodások. Jobb is, mint bent a lakásból átalakított óvodai szobákban: egészségesebb a friss levegő. Vagy már ők is a +10 mozgalomra készülnek, például mutatva a felhőknek?

Őszi sugárzásban

A kenderfeldolgozó ipar IV. ötéves tervéből

Automatikus gépekkel korszerű termékeket

A Kenderfonó és Szövőipari Vállalat új tervében világosan fogalmaznak: a korszerűsítés célja az, hogy a régi gépeket olyan nagy teljesítményű és termelékenységű berendezésekkel cseréljék fel, amelyek segítségével a csökkenő munkásszám mellett képesek a már elért termelést stabilizálni, sőt egyes termékcsoportok esetében bővíteni a kapacitást, ezzel növelni a termékvalószínűségeket, szélesebb körben előállítani és feldolgozni a szintetikus alapanyagokat.

Bevezetik a nemezgyártást

A vállalat szövőedében az összes gépeknek mindössze 40 százaléka automatikus. A negyedik ötéves tervciklusban ezt az arányt 80-90 százalékra szeretnék javítani. Újdonság is található a vállalat tervében: szovjet gépsor megvásárlásával megteszik az első lépéseket a nagy termelékenységű nem szőtt termékek technológiájának meghonosítására, bevezetik a tűzött nemezgyártást.

A szövődei rekonstrukció legnagyobb „tetele” az újszerű új szövőüzem felépítése. A 68 millió forintos beruházáshoz már hozzáfogtak, a csarnok alapjai készen vannak. A 9500 négyzetméter alapterületű üzemben 1000 munkásnak biztosítanak jól felszerelt öltözőt és fürdőt. Egyébként a nagyvállalat a következő ötéves terv idején 228 millió forintot költ beruházásokra: építésre 161 milliót, gépekre pedig 167 milliót. Az összetételből is érzékelhető, hogy hatékony a fejlesztés, hiszen a gépekre szánt kiadások majdnem háromszor olyan nagyok, mint az építkezéseké.

Az első tételnél a következő gépeket találjuk: 100 darab középnehéz csehszlovák gyártmányú szövőgép, 10 darab nehéz belga Picanol szövőgép, 2 darab NSZK gyártmányú lánchurkoló gép, 2 darab szovjet gyártmányú előhengeres felvetőgép, 1 darab összehengerlőgép és a már említett szovjet gyártmányú tűnemezőlő gépsor.

Új helyen

A kormány által jóváhagyott városfejlesztési terv szerint a költőgyár (Tolbuhin sugárút) és a hálóüzem

(Victor Hugo utca) ki kell telepíteni Újszegedre. A nagyvállalat kap ugyan kártalanítást, de az az összeg kevés a két gyár újbóli talpraállításához. Egyébként a kiépítés csak az ötéves terv végén válik lehetővé.

Jelentősen megváltozik a műszaki színvonal a negyedik ötéves terv idején. A rekonstrukciós tervben ugyanis további 220 automata szövőgép beszerzése szerepel. Bár ebben az esztendőben üzembe helyeztek egy újabb fólia-gyártó gépsort, de a negyedik ötéves terv időszakában megint vásárolnak a híres COVEMA cégtől egy ilyen feldolgozó berendezést. Az automatizáltságot javítja újabb 2 darab ionocentrifuga, 4 darab lánchurkoló gép és 2 darab automata gombolyítógép.

A beruházások tételes felsorolásában sok mindennel találkozhatunk. A pécsi gyárban a vizellátást rendezik, a jutaárugyárban a kazánokat alakítják át gáztüzelésre, gépesítik a raktári anyagmozgatást és így tovább. Korszerűsítik és gépesítik az adatfeldolgozást.

Ponyvák műanyagból

A kenderfeldolgozóipar gyártmányfejlesztési terve még a laikus számára is sokatmondó, mivel a korszerűsítés dominál benne, egyre jobban elterjed a műanyag ebben az iparágban. A fondai programban ilyen elképzelésekkel találkozhatunk: a viszkóz- és szintetikus szállal, valamint a polipropilén fóliarosttal kevert kenderfonalakat állítanak elő a meglévő berendezéseken. Tiszta viszkóz- és szintetikus fonalak termelésének fejlesztésére azért kerül sor, mert szebb, jobb és nagyobb választékban kívánunk gyártani lakástextiliákat.

A rostosított és hasított fóliaszalagokból műszaki szöveteket és ponyvákat készítenek, de ugyancsak ebből az anyagból bővítik a zsinorok és a cérnák választékát is. A gumipari hevederekbe kerülő szöveteknél átternek a szintetikus fonalak felhasználására. Szeretnék kifejleszteni a szintetikus alap-szövetű, rétegzett ponyvákat. A kísérleteket már befejezték és a következő ötéves terv időszakában nagyüzemi méretekben megkezdik a lánckötött alapelmé-

jű szintetikus ponyvák és más műbőrfelelések gyártását. Bevezetik a lánckötött — COVENIT — rendszert műszaki textiliák előállítását, a szövött termékek helyett.

A ponyvák változatosságát szeretnék bővíteni azzal, hogy a tiszta kender és a tiszta pamutponyvák mellett a félkender (pamutlancú és kenderetülékű) ponyvák gyártását is szorgalmazzák. Könnyű belátni, hogy az, előbb felsorolt új termékek a régivel szemben magasabb minőséget jelentenek és nagyobb termelékenységgel állíthatók elő. Ezek után végül majd arról, hogyan alakul a vállalat nyeresége, s a tiszta bevételt hogyan osztják el, mennyit költenek a dolgozók munka- és életkörülményeinek javítására?

G. I.

Január 1-től:

Szigorítás a gépjárművezető-képzésben

Az elmúlt öt esztendő alatt kétszeresére növekedett a 100 háztartásra jutó személygépkocsi száma. A Merkur csupán az idén több mint 43 ezer autót értékesített, s a következő ötéves terv előírása szerint mintegy félmillióra növekszik a gépkocsiállomány. A biztonságos közlekedésnek egyik alapfeltétele, hogy képzett, a viszkóz- és szintetikus szállal, valamint a polipropilén fóliarosttal kevert kenderfonalakat állítanak elő a meglévő berendezéseken. Tiszta viszkóz- és szintetikus fonalak termelésének fejlesztésére azért kerül sor, mert szebb, jobb és nagyobb választékban kívánunk gyártani lakástextiliákat.

Ezért is módosította kormányrendelet a gépjárműoktatás és vizsgáztatás rendjét egy esztendővel ezelőtt. A magasabb követelmények a jelölteket jobb felkészülésre ösztönzik, s az a 60-70 000 személy, aki egy évben jogosítványt kap, biztonságosabban kapcsolódhat be a forgalomba.

Január 1-től újabb módosításokat vezetnek be a gépjárművezető-képzésben. Külföldi tapasztalatok alapján bevezetik az úgynevezett tanulódvári képzést. Ennek lényege az, hogy a forgalomból teljesen elzárt területen, az oktató magyarázata után a hallgatók egyedül ülnek a gépkocsiba. Önállóan gyakorolnak, szerzik meg az alapvető vezetési ismereteket. A vizsgáztatásnál beve-

Talán meglepő, hogy egy különösnek semmiképpen sem nevezhető esettel kezdem. Olyanra, amelyet legalábbis következményeit tekintve egészen természetesnek lehet felfogni. Alig két hete történt, hogy a Budapestről jövő esti gyors néhány órással később, éjfél tájára futott be Szegedre. Cegléd előtt egy kisebb műszaki baleset akasztotta meg a vonal forgalmát. Megtörténik az ilyenek, nem is vette senki különösképpen zokon az utasok közül. Azt sem, hogy éjfél táján Szegedre érve, gyalogszerrel indulhattak a városra át haza.

Félreértés ne essék, az esetet korántsem tartom tragikusnak. Az a kis séta nem életveszélyes. Megemlíteni csak egy kérdés kapcsán érdemes. Egy kérdés kapcsán, amely óhatatlanul felvetődik az emberben. Vajon eszébe jutott-e valakinek az állomás felelős emberei közül, hogy este 9 óra körül, amikor már valószínűleg tudni lehetett a vonat érkezési idejét, felhívja az AKÖV-öt? Küldjenek három-négy buszt. A MÁV majd fizeti a költségeket. Ez azonban alig hiszem, hogy bárkinek is eszébe jutott volna. Az éjszakai sétából legalábbis erre kellett következtetnie az utasoknak.

A példát valóban csak példának szántam. Esetek tucatjait lehetne még idézni, melyek hasonló következtetés alapjait szolgálhatnának. Nevezetesen egy olyan következtetés kiindulásául, hogy a buszok elmaradása, a gyaloglás egy furcsa szemléletmódra vezethető vissza.

Már rengeteget beszélünk arról, hogy a szemlélet, vagyis tulajdonképpen a tudat sokkal lassabban változik a létnél. Pontosabban csak meglehetősen idő elteltével alakul hozzá a létezés új viszonyaihoz. Amikor negyedik évszázada kitűztük célul a szocialista embertípust kialakítását, még nem számoltunk a tudat „tehetetlenségével”. Később aztán rájöttünk, hogy a szocialista ember még jó ideig csak eszmény marad, még akkor is, ha manapság néhány

fontos tényezője a legtöbb emberben már megtalálható.

Tehát a tudat, a szemlélet csak késedelmesen követi a társadalmi és gazdasági viszonyokban bekövetkező változásokat. Meglehetősen hosszú időt kellett annak szentelni, hogy az emberek megértessék, és az ifjúságot már eleve arra neveljék, hogy életüket ne a pénzhűség irányítsa. Hogy más, emberi-társadalmi szempontok fontosságát is felismerjék, az életszínvonal emelkedése azonban a pénz szerepét a korábbinál fontosabbá tette. És a szemlélet ezúttal gyorsabban követte a létezés viszonyainak változását, csak hogy kissé furcsa módon. Manapság már mindenki elvárja, hogy becsületesen elvégzett munkájáért a társadalmi vagyomból a neki járó ellenértéket megkapja. Hevyes ez a szemlélet, így van rendjén. Hiszen a bővülő áruválaszték az új lehetőségeket, a becsülettel megkeresett pénz révén mindenki számára jobb, teljesebb életet tesznek lehetővé. Csak hogy a szemlélet kissé egyoldalúan alakult. Sokan elfeledkeznek arról, hogy pénzüknél csak akkor lesz értéke, ha ellenértékét magasabb szinten előállítják. Nem véletlen, hogy a párt X. kongresszusának határozatában kiemelt szerepet kap a termelékenység, a gazdasági hatékonyság növelése.

A szemlélet kérdése leginkább talán a szolgáltatásokban közelíthető meg, a mindennapi tapasztalatokban. És itt visszatérünk az éjszakai gyalogláshoz. Az embernek sajnos igen gyakran az az érzése, hogy pénzt nem veszik komolyan. Vagyis: az utas kifizeti a vasútnak az útiköltséget, és a vasút ezért nem érzi kötelemmel magát arra, hogy valóban utasként kezelje a megvásárolt jegy tulajdonosát. És példákat sajnos szép számmal lehetne idézni a szolgáltatások más területeiről is. Főként azt, hogy a bevétel összessége számít, de — néhány kivételtől elte-

kintve — a vevőnek vagy megrendelőnek nincs módjában azt érezni, hogy az ő pénze is nyom a latban. És ez nemcsak a vállalati szemléletről mondható el. Sőt, arról egyre kevésbé. Mostanában inkább az a szembe-tűnő, hogy az üzletben vagy műhelyben levő alkalmazott nem is gondol arra, hogy a megrendelő által kifizetett pénzből fizetik többek közt őt is. Egy sajátos, fordított viszony alakult ki. Az alkalmazottnak eszébe sem jutna az, hogy a megrendelő tulajdonképpen neki is szíves-séget tesz azzal, hogy munkát ad neki, pénzzel és igényeivel hozzáfordul. Sokkal inkább a vevő érzi szíves-ségnek azt, ha udvariasan foglalkoznak vele, és ha érezte azt, hogy a pénzére valóban szüksége van a vállalatnak és az ügy intézőjének.

Szolgáltatások. Az ösz-szefoglaló név maga is sokat mond. Lényege: emberek és vállalatok abból élnek, hogy más emberek megrendeléseinek a törvényes taksa ellenében eleget tesznek. És itt gondoljunk ismét a X. pártkongresszus határozatának két szempontjára: „...növekedett a szocialista piac, az áru- és pénzvizonyok szerepe”. A szövetkezeti iparról szólva pedig: „Munkájuk központjába a szolgáltatóipari tevékenységet kell állítani.” Vagyis az elkövetkező időszakban — éppen az életszínvonal javulásának következtében — az eddiginél sokkal nagyobb szerep vár a szolgáltatásokra. Ezt pedig a családoknál fel-szabaduló pénz teszi lehetővé. A keresőknel levő szabad összegek pedig szükség-szerűen növelik a pénzvizonyok szerepét. Ebből következően a vállalati, és sokkal inkább az egyéni szemlélet-nek nagyot kell változnia. Tudatosulnia kell annak, hogy a megrendelő pénze szolgáltatja az egyén jövedelmét is. Kétségtelenül jó, ha az emberek lelkiismereti kötelességüknek tekintik munkájuk kiváló elvégzését. Csak hogy a lelkiismeret gyakran üres frázis marad. Helyette sokszor hasznos lenne inkább az érdekekre hivatkozni, Tudomásul venni a társadalmi munkameg-osztás alapvető tényét, azt, hogy a szolgáltatásban alkalmazottak abból élnek, amit a többiek megtermelnek. És a termelt javakból aszerint részesednek, amennyit a javak előállítói fizetésükből, bérükből nekik juttatnak. Még akkor is, ha egyelőre helyenként az állami támogatás ezt az alapvető tény sokak szemében elködösíti.

Szávay István

Tapasztalatcsere a lakásfelmérésekről

Tegnap az IKV-nál a dél-magyarországi ingatlankezelő vállalatok vezetői találkoztak, s kicserélték a lakások felméréseben eddig szerzett tapasztalataikat. A tanácskozáson először Csabai Béla, az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium képviselője szólt fel. Általános tájékoztatót tartott a lakásfelmérésekről, beszélt az ingatlankezelő vállalatok jövő évi feladatairól és a negyedik ötéves terv során megvalósítandó célokról. Ezután a vállalatok képvé-

selői kaptak szót. A szegedin kívül kilenc vállalat (a pécsi, debreceni, békéscsabai, makói, kecskeméti, szolnoki, szentesi, vásárhelyi és a csongrádi ingatlankezelő) képviselői jöttek el a megbeszélésre. Beszámoltak a lakásfelmérések helyi tapasztalatairól. A tapasztalatcsere többek közt azért is jelentős, mert az itt összegyűlt információk új szempontokkal járulhatnak hozzá a lakbérék-re és a bérleti viszonyokra vonatkozó rendeletek végleges kidolgozásához.

Kitüntetés

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa Komját Irénnek, a MUOSZ alelnökének a saját területén kifejtett tevékenysége elismeréséül a Munka Érdemrend aranyfokozata kitüntetését adományozta.

A kitüntetés Kisházi Odón, az Elnöki Tanács helyettes elnöke adta át. Jelen volt a kitüntetés átadásánál Cseterki Lajos, az Elnöki Tanács titkára és Barcs Sándor, a MUOSZ elnöke is!